

İstanbul'un 'fethedilememesi' Endülüs'ü doğurdu

Yazar Mine Sultan Ünver, İstanbul'un Müslümanlar tarafından Anadolu'dan fethedilememesinin Avrupa'dan kuşatılıp fethedilme fikrini ortaya çıkardığını, bunun da Endülüs medeniyetini doğurduğunu söyledi.

➔ **TİMAŞ** Yayınları'ndan çıkan 'Hilalin İki Ucu- Osmanlılar Endülüs'te' isimli romanın yazarı Mine Sultan Ünver, romanında İstanbul'u fetheden Fatih Sultan Mehmet'in Endülüs'te zor durumda bulunan Müslümanlara yardım etmek amacıyla İspanya'ya bir grup yeniçeriği göndermesi temasını işliyor.

ENDÜLÜS DOĞDU

Müslümanların İber yarımadasına, yani İspanya'ya çıkmalarındaki asıl amacın İstanbul'un fethi olduğunu çok az kişi bildiğini ifade eden Ünver, "Gerçek şudur ki; İstanbul'u Anadolu üzerinden fethedemeyen İslâm orduları Kuzey Afrika üzerinden dolaşarak bugünkü İspanya, Fransa hattından geçip Balkanlar tarafından kuşatmaya karar vermişlerdir. Fakat bu ordular bugünkü Fransa sınırında durdurulunca yeryüzünün en büyük medeniyetlerinden biri; Endülüs doğmuştur. "Hilalin İki Ucu" adlı romanımda bu gerçeği gündeme getirirken "Bilmeyenlere Endülüs medeniyetini tanıtmaya,

bilgi sahibi olanlara ise daha fazlasını sunmaya çalıştım" diyor. Romanda bilim ve sanatıyla günümüzün Avrupa medeniyetinin doğuşuna temel taş olup, mahzun gözyaşlarıyla veda eden Endülüs, macera tadında bir hikâyenin ekseninde çarpıcı bir şekilde anlatılıyor.

İLK FETİH EMRİ HZ. OSMAN'DAN
Hz. Muhammed'in "Konstantiniyye mutlaka fetholunacaktır, onu fethedecek komutan ne mübarek komutandır, onu fethedecek

asker ne mübarek askerdir" diye buyurmasının, 90 yaşının üstünde olan Ebu Eyyub el Ensari gibi ilk Müslümanların İstanbul'u fethetmek için Arap yarımadasını aşip Anadolu'yu fethederek Konstantinapol surlarına dayanmalarına sebep olduğunu kaydeden Ünver, sözlerine şöyle sürdürüyor: "Fakat ne kadar çaba sarfedilse de İstanbul Anadolu üzerinden ele geçirilememiştir. Müslümanlar, İstanbul'u fethedemeyince, bu sefer yeni bir strateji geliştirerek bir taraftan Anadolu, diğer taraftan İspanya üzerinden İstanbul'u bir hilalin iki ucu arasına almayı düşünmüşlerdir. Bunun üzerine İslâm ordusu Kuzey Afrika üzerinden giderek bugünkü İspanya'ya geçmeye, oradan Fransa, İtalya ve Balkanlar üzerinden İstanbul'u arkadan dolaşarak kuşatmaya azmettiler. Filibeli Ahmet Hilmi'nin kayıtlarında bildirdiği üzere bu emri ilk veren Hz. Osman'dır. Kuzey Afrika'nın fethinden sonra Hz. Osman, Abdullah bin Nafi bin Hüseyin ile Abdullah Nafi bin Kays'ı, Endülüs'e fethi göndererek onlara şu emirnameyi vermiştir: 'Konstantiniyye Endülüs tarafından fethedilir.' Fakat halife o günü görememiştir."

HİLALİN BİR UCU OSMANLI, DİĞER UCU ENDÜLÜS

➔ **HİLALİN** iki ucu metaforu asıl manada, İstanbul'un hem Anadolu hem de Avrupa üzerinden kuşatılmasını temsil ediyorsa da Mine Sultan Ünver yeni romanıyla bu metaforu başka bir açıdan ele almış. Doğu İslâm medeniyeti Osmanlı'yı hilalin bir ucu, Batı İslâm medeniyeti Endülüs'ü ise hilalin diğer ucu olarak nitelendirmiş. Fatih Sultan Mehmet'in Otranto'yu almasının ardından kuvvetle muhtemel Avrupa üzerine sefere çıkmasını ise, hazin günlerini yaşayan Endülüs'e de bir şekilde yardım ederek, hilalin iki ucunu batı ve doğudan Viyana'da ya da İtalya'da birleştirmek isteği olarak değerlendirmiş. Avrupa'nın doğu ve batıdan kısaç altına alınarak orta yerde buluşmayı romanın ana teması kılmış. Nitekim Sezai Karakoç da böyle bir tespit ve arzuda bulunmuştur. Fakat ne yazık ki Sultan Mehmet bu hedefi bilinmez seferinde

zehirlenerek öldürüldüğünden sırrı da onunla birlikte bilinmezlerle karışmıştır. Romanda, Fatih Sultan Mehmet, Endülüs'e destek olmak ve "hilalin iki ucunu birleştirmek" hayalinin gerçekleşip gerçekleşmeyeceğine dair bilgi edinmek için bir grup yeniçeri ve âlimi, ahvali tespit etmeleri adına yarımadaya gönderiyor. Roman, yakılarak yok edilmekte olan bir medeniyetin çöküşünü durdurmaya ve temel taşı olan kitapları kaçırıp çoğaltarak kurtarmaya çalışan gözüpek kahramanların soluk soluğa hikâyesi. Vatan sevdası, sanata ve ilme hayranlık işlenirken aynı zamanda sıcak bir aşk hikâyesine de yer verilmiş. Endülüs İslâm Devleti'nin Kastilya Krallığı karşısında iyice güçten düştüğü 1470'li yıllarda geçen roman, dönemin Endülüs'ünü hem siyasi atmosfer hem de bu topraklarda kurulmuş İslâm medeniyeti açısından detaylı bir biçimde anlatıyor.

